

רגב + גוטמן

עושים בית ספר לתואר

סיכום בנושא: מלכ"רים - תקן חשבונאות 40

שם המרצה: רו"ח יניב גוטמן

תקן חשבונאות 40

של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות

מוכנים!?!

רגב+גוטמן, המרכז המוביל והמקצועי לשיעורים פרטיים ומרתונים לפני בחינות במקצועות הכלכלה, החשבונאות והמתמטיקה וכן במקצועות נוספים, ליחידים ולקבוצות קטנות ואיכותיות.

מבוז' אויקרובלר
 קויס רצון ופסית חודר מתמטיקה
 חר"א אכרוב ונירל
 יסודות החשבונאות
 מרת' פנימון
 מבוז' אויקרובלר
 חשבונאות ניבולית ומחיר
 הכנה לבחינת "פטר" בהנחלת חשבונות
 מקרו א + ב
 יסודות החשבונאות ארלבונגים

פנינסית א'
 פנינסית ב'
 מולגי ייסוד באקונומטריקה
 יסודות החשבונאות הפנינסית ופניבולית
 דוחות מאוחדים
 ניתוח דוחות כספיים
 חשבונאות ניבולית ארלבונגים
 ניבולית מתקדמת
 נילאים מתמטיקה (פול מסטר א' 2017)
 מרת' פנימון א' 10627 (פול מסטר א' 2017)

ניבול פנינסית
 חשבונאות ארלבונגים
 מתמטיקה ארלבונגים

עדי רגב

בעל תואר ראשון ושני בכלכלה ומנהל עסקים של האוניברסיטה הפתוחה, מרצה במכללת רמת גן בעל נסיון של 10 שנים עם תלמידי האוניברסיטה הפתוחה.

יניב גוטמן

רואה חשבון בהשכלתו, בוגר תואר ראשון בחשבונאות וככלכלה של האוניברסיטה הפתוחה, מרצה במכללת ר"ג ובעל נסיון רב עם תלמידי האוניברסיטה הפתוחה.

**רגב+
גוטמן**
עושים בית ספר לתואר

משרד: 054-2330459 | יניב: 050-7969987 | עדי: 050-4797302
 regevgutman@gmail.com | הצטרפו לדף הפייסבוק שלנו

הקדמה והבהרה

נכון למועד 1.1.21 מתפרסם לו תקן חשבונאות 40 אשר עושה סדר בתקן 5 הישן ושילובו עם גל"ד 69. למעשה אין כל שינוי החל בתקן ממה שלמדנו עד כה, אלא שיצרו תקן אחד אשר מסדר את כל השינויים שקרו בתקן הישן.

מלכ"ר – מוסד ללא כוונת רווח

מלכ"רים מוקמים לצורך מטרה מסוימת. היא יכולה להיות מטרה חברתית, חינוכית, דתית וכדומה. מלכ"רים מממנים את עיקר פעילותם מתרומות, דמי חבר, הקצבות של הממשלה וכדומה. ניתן להבחין במלכ"רים בשלושה סוגים של נכסים:

1. נכסים לגביהם לא קיימת הגבלה חיצונית - אלו הם נכסים שהמלכ"ר יכול לעשות בהם שימוש חופשי, כמובן - לקידום המטרה שלשמה הוא הוקם.
2. נכסים לגביהם קיימת הגבלה חיצונית זמנית - אלו הם נכסים שהשימוש בהם הוגבל ע"י גורם חיצוני באופן זמני. דהיינו, ההגבלה פוקעת עם חלוף הזמן או עם ביצוע המטרה. לדוגמא - תורם תרם למלכ"ר 50,000 ₪ לצורך חלוקת מלגות. אצל המלכ"ר יש כעת 50,000 ₪ שהשימוש בהם מוגבל ע"י גורם חיצוני. שימו לב כי ברגע שהוא יחלק את המלגות, ההגבלה פוקעת וגם אין נכס. לכן זה נחשב הגבלה זמנית.
3. נכסים לגביהם קיימת הגבלה חיצונית קבועה - אלו הם נכסים שהשימוש בהם מוגבל ע"י גורם חיצוני באופן קבוע. דהיינו, ההגבלה אינה פוקעת. במקרה הזה בדרך כלל המלכ"ר נהנה מהפירות. לדוגמא - תורם תרם 100,000 ₪, הוא מחייב את המלכ"ר לשמור את ה- 100,000 ₪ והריבית תשמש לפעילות השוטפת. כעת בידי המלכ"ר יש סכום של 100,000 ₪ המוגבל ע"י גורם חיצוני באופן קבוע.

דיווח כספי במלכ"ר - ישנן שתי גישות:

1. **גישת ההקבצה** - גישת הקרנות - קרן זו מטרה. בהתאם לגישה הזו, אנו עורכים דוחות כספיים לכל קרן בנפרד. לדוגמא: תורם תרם לצורך חלוקת מלגות - ניצור דוחות כספיים לקרן לחלוקת מלגות. דוגמא נוספת - תורם תרם לרכישת ר"ק - ניצור דוחות כספיים לקרן לרכישת ר"ק. יתרון הגישה - מעקב - קל לעקוב אחר ביצוע המטרות. החיסרון - עודף מידע - יש עשרות/מאות קרנות, ובנוסף - לא ניתן לדעת מהו מצבו הכספי של המלכ"ר, כי אין דו"ח למלכ"ר.
2. **הגישה הכוללנית** - בהתאם לגישה הזו אנו יוצרים דוחות כספיים למלכ"ר ממש כאילו מדובר על חברה עסקית. הבעיה המרכזית - אנחנו מערבבים בין נכסים לגביהם לא קיימת הגבלה חיצונית לבין נכסים לגביהם קיימת הגבלה חיצונית. שני פתרונות לבעיה:
  - א. במסגרת המאזן נפריד את ההון העצמי לשלושה חלקים:
    1. הון עצמי לגביו לא קיימת הגבלה חיצונית.
    2. הון עצמי לגביו קיימת הגבלה חיצונית זמנית.
    3. הון עצמי לגביו קיימת הגבלה חיצונית קבועה.
  - ב. במסגרת הביאורים נציג את הרכב הנכסים המוגבלים.

תקן 40 מאמץ את הגישה הכוללנית.

בסיס מזומן / בסיס מצטבר

תקן 40 מדגיש כי על המלכ"ר לדווח לפי בסיס מצטבר. עם זאת, לגבי מלכ"רים קטנים מתחת למחזור מסוים הוא מאפשר לעבוד בבסיס מזומן או בבסיס מצטבר עם התאמות לבסיס מצטבר.

דוחות כספיים במלכ"ר

1. מאזן
2. דוח על הפעילויות (שם אחר לדוח רווח והפסד)
3. דו"ח על השינויים בנכסים נטו (שם אחר לדוח על השינויים בהון העצמי)
4. דוח תזרים מזומנים - לא נדרש במועצה.
5. ביאורים.

תקציב במלכ"רים

- רוב המלכ"רים מכינים תקציב, והשאלה היא: כיצד, אם בכלל, לשלב את התקציב בדוחות הכספיים?
אין חובה כזו, אך אם המלכ"ר רוצה - הוא יכול לשלב בשתי צורות:
- א. אם התקציב הוא על בסיס מצטבר - הוא יכול לבחור בין השוואה לדוח על הפעילויות (יהיו שלושה טורים: דוח על הפעילויות, תקציב, הפרשים) לבין הצגה במסגרת הביאורים.
  - ב. אם התקציב הוא על בסיס מזומן - הוא יכול רק במסגרת הביאורים.
- כך או כך, יש לציין כי התקציב הוא לפי כללי חשבונאות מקובלים וכי הוא בלתי מבוקר.

עקרונות הקשורים למאזן

1. המאזן מסודר לפי סדר נזילות: מהנזיל לפחות נזיל.
2. בגוף המאזן יש לבצע הפרדה לנכסים נטו (הון עצמי) כדלקמן:
  - א. נכסים נטו לגביהם לא קיימת הגבלה חיצונית:
    1. ששימשו לפעילויות שלא יועדו
    2. ששימשו לפעילויות שיועדו
    3. ששימשו לרכוש קבוע
  - ב. נכסים נטו לגביהם קיימת הגבלה חיצונית זמנית
  - ג. נכסים נטו לגביהם קיימת הגבלה חיצונית קבועה

הסברים:

- 1א - הכוונה להון העצמי שהשימוש בו אינו מוגבל ע"י גורם חיצוני והנהלת המלכ"ר עוד לא קבעה לו ייעוד מסוים.
- 2א - הון עצמי שהשימוש בו אינו מוגבל ע"י גורם חיצוני, אבל הנהלת המלכ"ר, בהחלטה פנימית, קבעה ייעוד. חשוב להבין שאין כאן התחייבות כלפי גורם חיצוני - זוהי החלטה פנימית והמלכ"ר יכול לחזור בו.
- 3א - הון עצמי שהשימוש בו אינו מוגבל ע"י גורם חיצוני, אבל משתמשים בו לר"ק. דגש - השימוש בר"ק אינו מוגבל ע"י גורם חיצוני.

ב' - הון עצמי שהשימוש בו מוגבל באופן זמני ע"י גורם חיצוני. ההגבלה פוקעת עם ביצוע המטרה או עם חלוף הזמן.

ג' - הון עצמי שהשימוש בו מוגבל באופן קבוע ע"י גורם חיצוני. דהיינו, ההגבלה לא פוקעת.

דגשים:

א. ההפרדה בין א' לבין ב' לבין ג' היא חובה. ההפרדה בין א' לבין 2 לבין 3 נתונה להחלטת המלכ"ר.

ב. שימו לב כי יש למלכ"ר דוח פעילויות אחד, אבל עד 5 סוגים של הון עצמי.

נשאלת השאלה: לאן זורמת התוצאה הסופית של דוח על הפעילויות?

התשובה: ל- 1, כי בהגדרה: אם "הרווחנו" משהו, ניתן לעשות בו שימוש חופשי.

3. **מלאי** - מלאי נמדד כמו בחברה עסקית - לפי עלות או שווי מימוש נטו, כנמוך. עם זאת, יש להבין שבדרך כלל

לא נמצא אצל מלכ"ר מלאי שנרכש לשם מכירה, אלא יותר לשם חלוקה, כגון מלאי ספרים לחלוקה

לסטודנטים, מזון לחלוקה לנוזקים. ייתכן גם מלאי למכירה, כמו מלאי סיכות.

4. **ר"ק שהתקבל בתרומה** - נרשום אותו בספרים רק בהתקיימות שני תנאים במצטבר:

א. הוא בעל היקף כספי מהותי יחסית לפעילות המלכ"ר.

ב. ניתן לאמוד את שווי ההוגן בין מוכר לרוכש מרצון.

אם התנאים מתקיימים, הר"ק יירשם לפי שווי הוגן. אבל, חשוב - לא נכיר בהכנסה, אלא כזקיפה ישירה

לנכסים נטו (הכוונה: זה יקבל ביטוי בדוח על השינויים ולא בדוח על הפעילויות).

פקודת היומן:

חובה	רכוש קבוע
זכות	נכסים נטו

השאלה, איזה נכסים נטו?

ובכן.. זה תלוי - אם השימוש לא מוגבל - א-3,

אם השימוש מוגבל, אז ל- ב' או ג'.

אם השווי ההוגן אינו ניתן לאומדן מהימן - לא רושמים את הר"ק בספרים, אבל מציינים את העובדה הזו

בביאור.

5. **רכוש קבוע** - ר"ק מוצג בניכוי פחת שנצבר, כמו בחברה עסקית. ברור שניתן למדוד לפי מודל העלות. נראה

שאפשר גם למדוד לפי מודל הערכה מחדש, למרות שהתקן עצמו לא אומר זאת. הסיבה לכך: כאשר התקן

נכתב עדיין לא היה מודל הערכה מחדש בארץ. ננצל את הסעיף של הר"ק כדי להבין את מהות הרישום

החשבונאי במלכ"רים - נניח כי המאזן של מלכ"ר מורכב כדלקמן:

מזומן	1,000	נכסים נטו ללא הגבלה	1,000
-------	-------	---------------------	-------

מה אומר המאזן הזה?

למלכ"ר יש מזומן בסכום של 1,000 ₪ שיכול להיעשות בו שימוש חופשי. נניח כי המלכ"ר רכש ר"ק בסכום של 1,000 ₪. פקודת היומן תהיה:

חובה	רכוש קבוע
זכות	מזומן

נרכיב מאזן מיד לאחר הפקודה הזו-

רכוש קבוע	1,000	נכסים נטו ללא הגבלה – שלא יועד	1,000
------------------	-------	---------------------------------------	-------

האם המאזן הזה הוא נכון?

התשובה: לא, כי אין כבר נכסים נטו השייכים לפעילות שלא יועדו, אלא יש נכסים נטו השייכים לר"ק. לכן אנו חייבים לבצע פעולה נוספת - להקטין את ההון העצמי של הפעילות- א'1 ולהגדיל את ההון העצמי של ר"ק- א'3.

הפקודה שנבצע:

חובה	נכסים נטו ללא הגבלה- פעילות שלא יועדו	1,000
זכות	נכסים נטו ללא הגבלה- ר"ק	1,000

ואז, לאחר ביצוע הפקודה הנ"ל, המאזן נראה כך:

רכוש קבוע	1,000	נכסים נטו ללא הגבלה – ר"ק	1,000
------------------	-------	----------------------------------	-------

לסיכום:

בחברה עסקית רגילה יש רק הון עצמי אחד. לעומת זאת, במלכ"רים יש עד חמישה סוגים של הון עצמי. לכן יש לבצע שתי פקודות יומן: פקודת יומן רגילה כמו בחברה עסקית ופקודה נוספת, שהיא פקודת מיון בין סוגי ההון העצמי.

הערה: אם המלכ"ר היה בוחר שלא להפריד בין א1 ל- א3 - פקודת המיון לא הייתה נדרשת.

כהמשך לדוגמא, נניח כי הפחת הסתכם ב- 100 ₪. הפקודה:

חובה	הוצאות פחת	100
זכות	פחת נצבר	100

נרכיב מאזן מיד לאחר הפקודה הזו:

רכוש קבוע	900	נכסים נטו ללא הגבלה – ר"ק	1,000
		נכסים נטו ללא הגבלה – שלא יועד	(100)

שוב: המאזן לא נכון, כי בסה"כ יש ר"ק של 900 ולכן צריך להיות רק הון עצמי השייך לר"ק.

לכן עלינו לבצע פקודת מיון: הקטנת ההון העצמי של הר"ק - א3 והגדלת ההון העצמי של הפעילות- א1. הפקודה תהיה:

חובה	נכסים נטו ללא הגבלה - ר"ק	100
זכות	נכסים נטו ללא הגבלה- פעילות שלא יועדו	100

מיד לאחר הפקודה הזו המאזן ייראה כך :

רכוש קבוע 900 נכסים נטו ללא הגבלה – ר"ק 900

הערה : אם המלכ"ר היה בוחר שלא להפריד בין א1 ל-א3, פקודת המיון הייתה מיותרת.

6. **אוספים ויצירות אומנות** - מהווים ר"ק, בדרך כלל יש להם אורך חיים בלתי מוגדר ולכן בדרך כלל לא יהיה בגינם פחת.
7. **עצים בגנים בוטנים, חיות בגני חיות** - ניתן לרשום אותם כהוצאה, אך לא חובה. אפשרות נוספת: לרשום אותם כנכס - ר"ק ולהפחית לאורך החיים השימושי.
8. נכסים שעל פי התניות התורמים או החלטות המלכ"ר משמשים אחרים לתקופה בלתי מוגבלת ללא תמורה או בתמורה סמלית - יירשמו כהוצאה. הרעיון- המלכ"ר לא מפיק מהם הטבות. לדוגמא - כל הציוד הרפואי של יד שרה.
9. נכסים שהמלכ"ר מקבל לשם העברתם לאחרים - דהיינו, המלכ"ר משמש כסוכן/מתווך. במועד קבלת הנכס יש שתי אפשרויות לרישום-

א.	חובה	נכס להעברה
	זכות	התחייבות

ב.	חובה	נכס להעברה
	זכות	הכנסות מתרומה

מוצג כקניזו מהמחזור של התרומות, אך בשורה נפרדת	הוצאות תרומה שהועברה	חובה
	התחייבות	זכות

גם באפשרות השנייה סך ההשפעה על דוח על הפעילויות היא 0, אך לעיתים מלכ"רים מקבלים תקציבים לפי מחזור פעילות. לכן הם יעדיפו את שיטת הרישום הזו, אך לא בהכרח. כאשר מעבירים את הנכס, הפקודה היא :

	חובה	התחייבות
	זכות	נכס להעברה

שני דגשים בהקשר לסעיף הזה :

- א. מה ההבדל בין הסעיף הזה לבין הסעיף הקודם?
בסעיף הקודם הנכס שייך למלכ"ר והוא רק משמש גורמים אחרים. לעומת זאת, בסעיף הזה הנכס כלל לא שייך למלכ"ר - הוא נמצא אצלו באופן זמני.
- ב. מה ההבדל בין הסעיף הזה לבין הגבלה זמנית רגילה? נניח לצורך ההסבר כי תורם תרם 50,000 ₪ לחלוקת מלגות - האם זהו נכס להעברה? הרי בסופו של דבר המזומן שקיבל המלכ"ר יועבר למקבלי המלגות, ולכן נשאלת השאלה :

© כל הזכויות שמורות לרגב גוטמן- חל איסור על הפצה, צילום והעתקה של חוברת זו או חלקיה.

מהו ההבדל בין הגבלה זמנית לבין נכס להעברה?

תקן 40 קובע כי ההבדל הוא השליטה על הנכס - בנכס להעברה למלכ"ר אין שום השפעה על הנכס - הוא מקבל הוראות מפורטות למי להעביר אותו ואין לו שום שיקול דעת. לעומת זאת, בהגבלה זמנית המלכ"ר שולט על הנכס והוא קובע את הקריטריונים, המועדים לחלוקה ורשימת הזכאים.

10. הפרשות - יש ליצור במלכ"רים הפרשות כמו בחברה עסקית רגילה. דגש מיוחד לגבי שנת שבתון - בחלק מהמלכ"רים נהוג שנת שבתון: 6 שנים עובדים ובשנה השביעית מקבלים שכר ללא עבודה. מועד ההכרה בהוצאה הוא ב- 6 שנים הראשונות – ולכן ניצור הפרשה.
חריג: אם בחוזה עם העובד הוא מחויב בשנת השבתון לבצע פעולות לקידום שמו של המלכ"ר, אז ההוצאה תירשם בשנה השביעית ולא נבצע הפרשה.
11. הקצבות (למעט תרומות) אשר התקבלו עבור שנת הכספים הבאה - יירשמו כהכנסות מראש.

עקרונות הקשורים לדוח על הפעילויות ולדוח על השינויים בנכסים נטו

1. הכנסות והוצאות - יירשמו עם היווצרותן. כלומר לפי בסיס מצטבר.
2. תרומות, הקצבות וכספים המתקבלים שאינם מוגבלים - יירשמו כהכנסה.
3. תרומה בר"ק, גם אם השימוש בו אינו מוגבל - לא נרשם כהכנסה, אלא כזקיפה ישירה לנכסים נטו- דוח על השינויים בנכסים נטו.
4. תרומות, הקצבות וכספים מוגבלים - לא יירשמו כהכנסה, אלא כזקיפה ישירה לנכסים נטו המוגבלים - ב' או ג'.
5. שחרור מהתניה לפעילות - ברגע שבוצעה המטרה של ההגבלה הזמנית, יש להכיר בהכנסה. שימו לב - כל עוד זה היה מוגבל, לא הכרנו בהכנסה. ברגע שההגבלה פוקעת, נכיר בהכנסה.

דוגמא

ב- 1/2020 התקבלה תרומה בסך 40,000 ₪ לחלוקת מלגות. ב- 10/2020 חולקו המלגות.

-1/2020

חובה	מזומן	נכסים נטו – הגבלה זמנית	זכות
40,000			40,000

הדגש: מכיוון שהתרומה מוגבלת, היא לא נרשמה כהכנסה.

-10/2020

חובה	הוצאות חלוקת מלגות	מזומן	זכות
40,000			40,000

חובה	נכסים נטו – הגבלה זמנית	זכות
40,000	40,000	40,000
40,000	40,000	40,000

שחרור מהתניה לפעילות
(כי ההגבלה פקעה)

6. שחרור מהתניה לר"ק - לא יירשם כהכנסה, אלא כמיון בין סוגי הנכסים נטו.

דוגמא

ב- 1.10.2021 התקבלה תרומה בסך 60,000 ₪ לרכישת ר"ק. ב- 31.12.2021 נרכש ר"ק בסכום של 100,000 ₪.

:10/2021

חובה	מזומן	60,000	תרומה
זכות	נכסים נטו – הגבלה זמנית	60,000	

:12/2021

חובה	רכוש קבוע	100,000
זכות	מזומן	100,000

שחרור מהתניה לר"ק

חובה	נכסים נטו – הגבלה זמנית	60,000
זכות	נכסים נטו – ללא הגבלה – ר"ק	60,000

40,000 נוספים מומנו ע"י הפעילות. לכן הפקודה-

חובה	נ"נ ללא הגבלה – לשימוש לפעילויות שלא יועדו	40,000	שחרור מהתניה לר"ק
זכות	נכסים נטו – ללא הגבלה – ר"ק	40,000	

את הפקודה הזו אנו עושים אך ורק אם יש הפרדה בין 1 לבין 3א.

7. מועד ההכרה במלגות/מענקים - התקן מתלבט בין שלושה מועדים :

א. מועד קבלת התרומה, כי ברור כבר במועד קבלת התרומה שהמלגות יחולקו בעתיד.

ב. במועד ההחלטה - רשימה שמית של מקבלי מלגות.

ג. במועד החלוקה במזומן.

התקן קובע כי המועד המתאים הוא מועד ההחלטה, כי זה מתאים לבסיס מצטבר.

8. ייעוד סכומים - המלכ"ר, בהחלטה פנימית, יכול לייעד סכומים למטרות מסוימות. כיוון שזהו החלטה פנימית

ואין התחייבות כלפי גורם חיצוני, הרי שבכל מקרה אי לא משתנה. אבל, אם המלכ"ר נוהג להפריד בין 1 לבין

2א- נקטין את 1א ונגדיל את 2א, ובעת ביצוע המטרה נבצע פעולה הפוכה.

דוגמא

ב- 1.10.2021 ייעד המלכ"ר 40,000 ₪ לחלוקת מלגות וב- 2/2022 הן חולקו.

:1.10.2021

חובה	נ"נ ללא הגבלה – לשימוש לפעילויות שלא יועדו	40,000	ייעוד סכומים
זכות	נ"נ ללא הגבלה – לשימוש לפעילויות שיועדו	40,000	

:2/2022

חובה	הוצאות מלגות	40,000
זכות	מזומן	40,000

שחרור מייעוד	40,000	ני"נ ללא הגבלה – לשימוש לפעילויות שיועדו	חובה
	40,000	ני"נ ללא הגבלה – לשימוש לפעילויות שלא יועדו	זכות

למען הסר ספק, כיוון שזו החלטה פנימית של המלכ"ר, הוא תמיד יכול לחזור בו.

9. **תקורה - כיסוי הוצאות** - בדרך כלל גם אם התורמים תורמים כספים מוגבלים, נקבע כי חלק מסוים מהתרומה יועבר בתאריכים מסוימים לכיסוי הוצאות, כי ניהול תרומות יוצר הוצאות. במועד שנקבע נבצע את הפעולה:

ני"נ הגבלה זמנית	חובה
הכנסות שחרור מהתניה לפעילות	זכות

אם באותו מועד, ההוצאות שלגביהן התקבלה התקורה טרם הוצאו, אזי יש להגביל חזרה את הסכומים, דהיינו - פעולה הפוכה, ולשחרר רק כאשר ההוצאות יוצאו.

10. **הוצאות מימון** - יירשמו לאחר שמירה על ערך של הגבלה קבועה, אם קיימת התחייבות כזו של המלכ"ר. לעיתים תורם דורש שהמלכ"ר ישמור לא רק את הקרן המקורית של התרומה, אלא את הקרן כאשר היא צמודה למדד/לדולר, או כל התניה אחרת. המלכ"ר למעשה נהנה מהפירות מעבר לכך. אם המלכ"ר הצליח להשיג את התשואה הנדרשת – אז אין בעיה. אם המלכ"ר לא הצליח - הפעילות תצטרך לממן את ההפרש, וזה יירשם כהוצאות מימון.

דוגמא

ב- 1/2020 תרם רוני 100,000 ₪, תוך התניה כי המלכ"ר ישמור על הסכום הני"ל כשהוא צמוד למדד. בפירות מעל המדד עליו לחלק מלגות. הסכום הופקד בפקדון נושא ריבית של 5%. נדרש: פקודות יומן תחת ההנחה כי המדד עלה ב- 2% ותחת ההנחה כי המדד עלה ב- 8%.

פתרון

1/2020:

תרומה	100,000	מזומן	חובה
	100,000	ני"נ הגבלה קבועה	זכות
	100,000	פיקדון	חובה
	100,000	מזומן	זכות
			סוף שנה - בהנחה שהמדד עלה ב- 2%:
100,000*5%	5,000	פיקדון	חובה
גובה המדד	2,000	ני"נ הגבלה קבועה	זכות
מלגות	3,000	ני"נ הגבלה זמנית	זכות
			סוף שנה - בהנחה שהמדד עלה ב- 8%:
100,000*5%	5,000	פיקדון	חובה
גובה המדד	8,000	ני"נ הגבלה קבועה	זכות
מימון ע"י המלכ"ר	3,000	הוצאות מימון	חובה

© כל הזכויות שמורות לרגב גוטמן- חל איסור על הפצה, צילום והעתקה של חוברת זו או חלקיה.

11. תרומה בנכסים מתכלים (ציוד משרדי וכדומה) - תירשם כהוצאה והכנסה, תחת שני תנאים במצטבר :

א. היקף כספי מהותי יחסית לפעילות המלכ"ר.

ב. ניתן לאמוד את השווי בין מוכר מרצון לבין רוכש מרצון.

12. תרומה בעבודה/שירותים - שתי אפשרויות לבחירת המלכ"ר :

א. לא לרשום כלום.

ב. אם התרומה קשורה לפעילות - לרשום :

חובה	הוצאות שכר עבודה
זכות	הכנסות מתרומה

אם התרומה קשורה להקמת רכוש קבוע - לרשום :

חובה	רכוש קבוע
זכות	נ"נ ללא הגבלה – ר"ק

בכל מקרה, את האפשרות השנייה ניתן ליישם אך ורק אם מתקיימים שלושה תנאים במצטבר :

א. היקף כספי מהותי יחסית לפעילות המלכ"ר.

ב. ניתן לאמוד את שווי העבודה באופן נאות.

ג. מבחן הנחיצות והמומחיות, דהיינו - המתנדבים מומחים בתחומם ונחוצים, כך שאם המלכ"ר לא היה מעסיק אותם- הוא היה מעסיק עובדים אחרים בשכר.

לדוגמא- עו"ד שתורם את שכר הטרחה עונה על המבחן הזה. כנ"ל אחיות מתנדבות בבתי חולים. אבל, בני נוער שמגייסים תרומות במבצעי "הקש בדלת" אינם נחשבים עובדים מומחים.

13. הקבלה חיצונית - זהו מצב שגורם מסוים מוכן להעמיד תרומה למטרה מסוימת אם המלכ"ר יגייס מגורם חיצוני אחר תרומה לאותה מטרה. מועד ההכרה בהקבלה חיצונית הוא מועד ההכרה בתרומה מהגורם האחר.

דוגמא

ב- 1.4.2020 התחייב משרד החינוך להקציב 80,000 ₪ לחלוקת מלגות לסטודנטים אם המלכ"ר יגייס תרומות לאותה מטרה מגורם חיצוני אחר. ב- 1.10.2020 מר נחום תקום תרם 80,000 ₪ לחלוקת מלגות.

ב- 1.4 אין פקודה.

ב- 1.10 :

חובה	מזומן	80,000	התרומה של נחום
זכות	נ"נ – הגבלה זמנית	80,000	

נכיר בהקבלה החיצונית :

חובה	חייבים	80,000	הקצבה של משרד החינוך
זכות	נ"נ – הגבלה זמנית	80,000	

14. **הקבלה פנימית** - זהו מצב שמלכ"ר פונה לתורם ומציע לו להעמיד תרומה למטרה מסוימת תוך הבטחה שהוא יעמיד ממקורותיו לאותה מטרה. מועד ההכרה בהקבלה פנימית הוא מועד ההכרה בתרומה והיא תירשם כמיון בין הנכסים הלא מוגבלים לנכסים המוגבלים. בעת ביצוע המטרה נבצע פעולה הפוכה.

דוגמא

ב- 1.4.2021 פנה המלכ"ר לשרוני בבקשה לתרום 80,000 ₪ לחלוקת מענקים לספורטאים מצטיינים תוך הבטחה שהוא יעמיד ממקורותיו אותו סכום לאותה מטרה. ב- 1.10.2021 נענה שרוני ותרם 80,000 ₪ למטרה. ב- 31.12.2021 חולקו מענקים בסכום של 20,000 ₪.

פקודות היומן:

1.4 - אין פקודה, כי לא בטוח שזה ייצא לפועל.

1.10:

	80,000	מזומן	חובה
התרומה של שרוני			
	80,000	ני"נ – הגבלה זמנית	זכות
	80,000	ני"נ ללא הגבלה – ששימשו לפעילות שלא יועד	חובה
הקבלה פנימית			
	80,000	ני"נ – הגבלה זמנית	זכות

31.12:

	20,000	הוצאות מענקים	חובה
	20,000	מזומן	זכות

אם זה מהתרומה - יש להכיר בהכנסה. אם זה מההקבלה הפנימית - יש לבצע פעולת מיון. כמובן שלעולם לא נוכל לדעת ולכן תמיד נפעל לפי הפרופורציות –

	10,000	ני"נ – הגבלה זמנית	חובה
מהתרומה עצמה			
	10,000	הכנסות שחרור מהתניה לפעילות	זכות
	10,000	ני"נ – הגבלה זמנית	חובה
שחרור מההקבלה הפנימית			
	10,000	ני"נ ללא הגבלה – לפעילות שלא יועד	זכות

שני דגשים:

- שימו לב להבדל בין ייעוד סכומים לבין הקבלה פנימית - ייעוד סכומים זו החלטה פנימית של המלכ"ר - אין התחייבות כלפי גורם חיצוני ולכן הכול מנוהל במסגרת הני"נ הלא מוגבלים. לעומת זאת, הקבלה פנימית זו התחייבות כלפי גורם חיצוני, אין אפשרות למלכ"ר לחזור בו ולכן זה ממוין מנכסים נטו לא מוגבלים לנכסים נטו מוגבלים.
- לעיתים ההליך של ההקבלה הפנימית מתבצע הפוך, דהיינו - התורם פונה למלכ"ר. נכיר גם בתרומה וגם בהקבלה הפנימית רק כאשר הם יגיעו ביניהם להסכם.

15. נכסים (ר"ק) שהתמורה מהמכירה שלהם מוגבלת - ינוהלו במסגרת הנכסים המוגבלים, גם אם כרגע השימוש בהם הוא לא מוגבל.

16. מכירת ר"ק - אם התמורה לא מוגבלת, נכיר ברווח המכונה רווח מיוחד. זהו מושג שלא קיים בתקינה הבינלאומית. רווח מיוחד מוצג בסוף הדוח, לאחר הפעילות המופסקת. אם התמורה מוגבלת - לא נכיר כלל ברווח.

דוגמא

העלות המופחתת של ר"ק הינה 100,000 ₪ והוא נמכר תמורת 120,000 ₪.
נדרש : פקודות יומן תחת שתי הנחות : התמורה לא מוגבלת והתמורה מוגבלת לחלוקת מלגות.

פתרון

אם התמורה לא מוגבלת :

חובה	מזומן	120,000
זכות	רכוש קבוע	100,000
זכות	רווח מיוחד	20,000

ב- א1 יש כעת 20,000 - הרווח המיוחד. אבל, עובדתית יש מזומן של 120,000.
ה- 100,000 הנוספים נמצאים ב- א3. לכן עלינו לבצע פקודת מיון נוספת :

שחרור מ"ק לפעילות

חובה	ני"נ – לא הגבלה – ר"ק	100,000
זכות	ני"נ ללא הגבלה – לפעילות שלא יועד	100,000

אם התמורה מוגבלת לחלוקת מלגות :

חובה	מזומן	120,000
זכות	רכוש קבוע	100,000
זכות	ני"נ – הגבלה זמנית	20,000

לא נכיר ברווח, כי התמורה מוגבלת. כמה יש כרגע בני"נ - הגבלה זמנית? התשובה- 120,000, כי בהתאם להוראות הסעיף הקודם, ה- 100,000 מראש נמצאים בהגבלה הזמנית, ובפקודה הזו הוספנו עוד 20,000 להגבלה הזמנית.

17. ירידת ערך של ר"ק- תירשם כהפסד הון ונצטרך לשחרר סכומים, כמו בפחת.

דוגמא

ירידת ערך של ר"ק שהשימוש בו אינו מוגבל היא 10,000.
פקודות היומן :

שחרור מ"ק לפעילות

חובה	הפסד מירידת ערך	10,000
זכות	הפרשה לירידת ערך	10,000

שחרור סכומים לכיסוי הפסד הון

חובה	ני"נ ללא הגבלה – ר"ק	10,000
זכות	ני"נ ללא הגבלה – לפעילות שלא יועד	10,000

18. תרומות והקצבות שהתקבלו לכיסוי הגרעון המצטבר - יירשמו כרווח מיוחד.

19. מיסים במלכ"רים - מלכ"ר לא חייב במ"ה. כל מס שחל על המלכ"ר - ההצגה לגביו תהא בנטו, כלומר - או שהוא יתווסף להוצאה או שהוא יופחת מההכנסה.

דוגמאות:

א. מס תשומות- מלכ"ר לא מקבל החזר מס תשומות ולכן מס התשומות נרשם יחד עם ההוצאה עצמה.

ב. מס שכר ומס מעסיקים - נרשם יחד עם הוצאות שכר עבודה.

ג. מיסים בגין עודפות - מלכ"ר משלם על הוצאה עודפת 90% מס והוא לא מקבל החזר על כך. זה יירשם יחד עם ההוצאה העודפת - נסיעות לחו"ל, כיבודים וכו'.

ד. אם חל מס על הכנסה מסוימת - ההכנסה תירשם בנטו.

ה. אם חל מס בגין תרומה מוגבלת - הזקיפה לנכסים נטו המוגבלים תהא בנטו ואח"כ השחרור יהיה בנטו.

ו. המקרה היחידי אשר בו ניתן לראות הוצאות מס במלכ"ר הוא המקרה שהוא מאחד חברת בת, וזה לא חלק מהחומר למבחן המועצה.

20. חייבים בגין תרומות והקצבות - באופן עקרוני, אנו אמורים להכיר בתרומות על בסיס מצטבר, אך יש כאן בעיה

של אמינות וודאות. תארו מצב בו מתבצע גיוס תרומות ברדיו ואדם מסוים מתקשר ואומר כי הוא יתרום

50,000 ₪. האם זה מספיק וודאי על מנת שהמלכ"ר יכיר בחייבים בגין תרומות??!

תקן 40 קובע כי נכיר בתרומות והקצבות על בסיס מצטבר אם מתקיימים שלושה תנאים במצטבר:

א. התרומה אינה תלויה באירוע עתידי.

ב. נוצרה התחייבות בלתי חוזרת של התורם המתייחסת לתאריך הדוח.

ג. התרומה ניתנת לאכיפה משפטית.

לגבי ב' ו-ג' ניתן להיעזר באירועים לאחר תאריך המאזן.

דוגמא 1

רונית הבטיחה ב- 10/2020 לתרום 100,000 ₪ למלכ"ר לפעילות השוטפת. ב- 1/2021 היא העבירה 40,000

במזומן ו- 50,000 בשיק דחוי שמועד פירעונו הוא בנובמבר. את היתרה היא העבירה ב- 5/2021. הדוחות נחתמו במרץ 2021.

נדרש: מהו סכום התרומה שיוכר ב- 2020?

פתרון

אנו אמורים להכיר ב- 100,000, אך הבטחה זה לא מספיק. לכן ניעזר באירועים לאחר תאריך המאזן - 40,000

הם וודאיים - התקבל במזומן, 50,000 נוספים - שיק דחוי - ניתן לאכיפה משפטית. היתרה בסך 10,000

הועברה לאחר פרסום הדוח.

לכן בסה"כ נכיר ב- 90,000 ₪. הפקודה:

חובה	חייבים	זכות
	90,000	
		90,000
	הכנסות מתרומה	

דוגמא 2

ב- 10/2021 הבטיח מר דנונה לתרום 500,000 ₪ למלכ"ר אם נבחרת ישראל תזכה בגביע העולם בכדורגל. ב- 2/2022, במפתיע ולתדהמתו של מר דנונה, נבחרת ישראל זכתה בגביע העולם. דנונה המאושר תרם בו במקום 1,000,000 ₪. **נדרש**: מהו סכום התרומה שיוכר ב- 2022?
פתרון: כלום, כי התרומה תלויה באירוע עתידי.

21. **אנונה** - לעיתים תורם מסוים, תורם כספים בתנאי שתשולם לו אנונה עד לתום חייו או עד לתקופת הסדר שנקבעה. קרן אנונה נחשבת כקרן מוגבלת זמנית עד מותו של התורם, אלא אם כן ההגבלה היא הגבלה קבועה.

פקודות היומן שנבצע:

מועד קבלת התרומה:

סכום התרומה	מזומן	חובה
לפי הערכת אקטואר	אנונה לשלם	זכות
P.N	נ"נ הגבלה זמנית/קבועה	זכות
		בעת תשלום:
INT	הוצאות מימון	חובה
PRN	אנונה לשלם	חובה
PMT	מזומן	זכות

בתאריך דיווח קוראים לאקטואר ובהתאם להערכתו מבצעים התאמת אנונה –

חובה	נ"נ הגבלה זמנית/קבועה
זכות	אנונה לשלם

עם מותו של התורם נבצע התאמת אנונה. בנוסף, אם הסכומים מוגבלים לאחר מותו - אין פקודה נוספת. אם הסכומים לא מוגבלים - נעביר להכנסות

חובה	נ"נ הגבלה זמנית
זכות	הכנסות שחרור מהתניה

דוגמא

ב- 1/2020 תרם התורם 100,000 ₪ תוך התניה שתשולם לו קצבה שנתית של 5,000 ₪ בסוף כל שנה. האקטואר מעריך את חייו ב- 10 שנים, שיעור ההיוון- 4%. ב- 12/2020, לאור שיפור ניכר בבריאותו, האקטואר מעריך כי יתרת חייו היא 15 שנים. ב- 1/2021 הוא נדרס למוות.

נדרש: פקודות יומן.

1/2020:

	מזומן	חובה
100,000		
$PV(n=10, i=4\%, PMT=5,000) =$	40,554	אנונה לשלם
P.N	59,446	נ"נ – הגבלה זמנית

12/2020 - תשלום :

INT 1	1,622	הוצאות מימון	חובה
PRN 1	3,378	אנונה לשלם	חובה
PMT	5,000	מזומן	זכות
		BAL1=37,177	יתרת ההתחייבות כרגע היא
		$PV(n=15, i=4\%, PMT=5K)=55,592$	לפי הערכת האקטואר החדשה
		18,415	הפרש
			הפקודה :
התאמת אנונה	18,415	ני"ג הגבלה זמנית	חובה
	18,415	אנונה לשלם	זכות

1/2021 - התאמת אנונה :

	55,592	אנונה לשלם	חובה
	55,592	ני"ג הגבלה זמנית	זכות

נבדוק מה הסכום שקיים בני"ג- הגבלה זמנית : $59,446 - 18,415 + 55,592 = 96,623$
הפקודה תהיה :

	96,623	ני"ג הגבלה זמנית	חובה
	96,623	הכנסות משחרור מהתניה לפעילות	זכות

דגש : לעיתים התורם, במקום לתרום כסף, הוא תורם ר"ק, כך שמי שיצטרך לממן את התשלומים הוא המלכ"ר ע"י פעילותו.

במקרה הזה חושבים על זה בשני שלבים :

1. תרומה בר"ק לכל עניין ודבר, כלומר - אם התמורה מוגבלת או השימוש מוגבל - הוא מנוהל בהגבלה הזמנית. אם לא - הוא מנוהל בני"ג ללא הגבלה.

2. חושבים על האנונה לשלם, שכאמור - היא ממומנת מהפעילות.

דוגמא

בנתוני הדוגמא הקודמת הנח כי במקום לתרום 100,000 ש"ח, התורם תרם ר"ק בשווי של 100,000 ש"ח לא מוגבל. יתרת חייו - 20 שנים.

פתרון :

ראשית נטפל בר"ק :

תרומה	100,000	רכוש קבוע	חובה
	100,000	ני"ג ללא הגבלה - ר"ק	זכות

	5,000	הוצאות פחת	חובה
$100,000/20 =$	5,000	פחת נצבר	זכות
	5,000	ני"נ ללא הגבלה – ר"ק	חובה
שחרור סכומים לכיסוי פחת	5,000	ני"נ ללא הגבלה – לפעילות שלא יועד	זכות
			כעת נטפל באנונה לשלם:
			ינואר:
	40,554	ני"נ ללא הגבלה – לפעילות שלא יועד	חובה
$PV (n=10, i=4\%, PMT=5,000) =$	40,554	אנונה לשלם	זכות
			דצמבר:
	1,622	הוצאות מימון	חובה
INT 1			
	3,378	אנונה לשלם	חובה
PRN 1			
	5,000	מזומן	זכות
PMT			
			התאמת האנונה:
	18,415	ני"נ הגבלה זמנית	חובה
התאמת אנונה	18,415	אנונה לשלם	זכות
			ינואר 2021 - התאמת אנונה:
	55,592	אנונה לשלם	חובה
	55,592	ני"נ הגבלה זמנית	זכות